

Intervencions museogràfiques a Catalunya II

Any 2016

F. Xavier Menéndez i Pablo

19/03/2019

Abstract

Crònica que recull les realitzacions museogràfiques -nous museus i noves o reformes d'exposicions permanents en museus, monuments i centres afins- inaugurades o obertes al públic a Catalunya l'any 2016. S'informa breument de cadascuna de les inauguracions detectades, amb dades molt resumides sobre continguts i inversions, obtingudes principalment de webs i mitjans de comunicació. Es segueix el següent ordre (segons titularitat): museus locals, Barcelona ciutat (museus públics), Generalitat, museus privats i centres de MD. L'objectiu es evidenciar la gran quantitat de realitzacions any rera any sense una planificació de país

Museus locals

1.1. Nous museus i centres d'interpretació

· El 24 de novembre del 2016, es va inaugurar el [Museu de la Torneria de Torelló](#) després d'un llarg procés de gestació de vint anys. El centre, situat a l'antiga fàbrica i torneria de Can Vidal, explica, en el marc de la industrialització de Catalunya, l'evolució d'un ofici artesà, el de torner de fusta i banya, un sector industrial complementari del sector tèxtil. El museu ja forma part del sistema territorial del mNACTEC, que ha assessorat el projecte des dels seus inicis. L'edifici, adquirit per l'ajuntament de Torelló el 1998, es va rehabilitar entre el 2001 i el 2012 amb una inversió de més d'1,5 milions d'euros.

Des de llavors, el projecte museogràfic i la finalització de les instal·lacions s'han anat alentint. El projecte museogràfic elaborat el 2011 amb la participació d'experts voluntaris es va revisar i actualitzar el 2014 amb el suport de la Diputació de Barcelona i el mNACTEC. També hi va contribuir la Fundació Catalunya - La Pedrera amb una aportació de 15.000 euros. Mentrestant, però, es va obrir al públic una primera exposició a finals de juliol del 2013, sense retolar, per tal de mostrar els espais de la planta baixa i una part del fons. La presentació, inaugurada el 2016, també es limita a la planta baixa i ha costat 85.000 euros de la Diputació, una xifra ben allunyada del milió d'euros que inicialment havia de costar convertir les tres plantes de l'edifici en museu tal com preveia el projecte original. El museu comparteix l'immoble amb altres equipaments, com l'Escola d'Arts Plàstiques. El 2017, està previst culminar la darrera fase del projecte amb l'adequació de l'espai d'acollida i de la botiga amb un pressupost de 8.000 euros.

Inicialment, el projecte tenia vocació supramunicipal, ja que consistia en crear, a Can Vidal, el Museu de la Torneria de la Vall del Ges, que havia d'estar gestionat per un consorci format pels tres ajuntaments de la Vall del Ges, que són els de Torelló, Sant Pere de Torelló i Sant Vicenç de Torelló. També es va proposar, sense èxit, la seva

vinculació amb el Museu del Ter de Manlleu pel que fa a la gestió. Ara per ara, és l'ajuntament de Torelló qui n'ha assumit la gestió finalment, però encara no disposa de prou personal per garantir un horari d'obertura del centre regular i suficient.

- El 9 de gener del 2016, es va inaugurar el [Museu del Turisme \(Mutur\)](#), a Calella, un nou equipament museístic impulsat per l'Ajuntament en conveni amb la Diputació de Barcelona. El projecte es va anunciar el juliol del 2012 i, el juliol del 2014, es va fer públic que la Generalitat (la Direcció General de Turisme) hi destinaria mig milió d'euros que s'afegirien als que ja s'havien obtingut a través d'un FEDER i de la Diputació, un total d'1.046.834 d'euros invertits en el museu, un 28% dels quals va aportar l'Ajuntament. El nou equipament, ubicat en una nau de la fàbrica Llobet – Guri de 1.600 m² de superfície, destina set espais a fer un relat sobre el turisme en general i al de Calella en particular mitjançant documents i una potent proposta audiovisual. El centre pràcticament no disposa de col·lecció. Un dels eixos del relat és el fenomen de les vacances i l'experiència de viatjar. L'equipament està gestionat pel [Museu Arxiu Municipal de Calella](#), si més no durant els primers anys, ja que l'Ajuntament vol transferir-ne la gestió a un ens de nova creació de capital públic i privat.

El projecte d'aquest museu ha estat envoltat de polèmica des dels inicis: ha estat qüestionat per l'oposició municipal i ha generat protestes d'alguns sectors, encara més quan el museu va tancar les portes al públic el febrer del 2017, aparentment de forma provisional, com a conseqüència d'unes obres incompatibles amb l'activitat del centre que es feien a la fàbrica Llobet i que van provocar inundacions i un petit incendi. L'oposició municipal va aprofitar per reclamar el tancament definitiu del centre argumentant que era poc sostenible i que rebia poques visites. No obstant, l'1 de juny del 2017, un cop acabades les obres, el centre va tornar a obrir les seves portes.

- El 26 de març del 2016, l'ajuntament de **la Granadella** va obrir al públic el [Museu de l'Oli de Catalunya](#), un espai ubicat al cor de la seu de la Cooperativa de La Granadella que vol ser referent en la promoció de l'oleoturisme arreu de Catalunya. La inauguració oficial del centre va ser el 30 de març del 2016 a càrrec de la consellera d'Agricultura de la Generalitat. Un any abans, el 20 de març del 2015, havia tingut lloc la inauguració del Centre de la Cultura de l'Oli de Catalunya (CCOC) a la mateixa seu.

El nou equipament està ubicat a l'antic convent de Santa Maria de Gràcia, del segle XVIII. L'objectiu del CCOC és promoure la cultura de l'oli i, en aquest sentit, posa especial èmfasi en la gastronomia, les experiències sensorials i el turisme vivencial al voltant de les rutes de l'oli, les cabanes de volta i els paisatges de la pedra seca. El museu conté les instal·lacions i la maquinària originals del molí fundat el 1920, que va quedar en desús des de la dècada de 1980. El projecte va comptar amb l'assessorament tècnic del mNACTEC des del 2010 i, des del 2017, forma part de la seva xarxa territorial.

- El 17 de juliol del 2016, es va inaugurar parcialment el [Centre de Cultura i Natura de la Vall d'en Bas](#), anomenat Can Trona (l'antic projecte de l'Ecomuseu de la Vall d'en Bas, un equipament destinat a posar en valor el patrimoni cultural i natural del municipi de la Vall d'en Bas. Aquest equipament ha estat sumit en la polèmica des que l'ajuntament de la Vall d'en Bas va anunciar el projecte de l'Ecomuseu del Camp el 2011, tal com hem relatat en articles anteriors de *Mnemòsine*. La primera fase del projecte, valorada en 1.244.898 euros provinents de fons europeus i del Ministeri de Cultura, va finalitzar el 2012. El DOGC del 31 d'octubre del 2013 va publicar la licitació de la següent fase per 999.852 euros, una inversió amb finançament FEDER assignat. Posteriorment, el projecte va entrar en crisi i el nou equip de govern municipal, que el va considerar sobredimensionat, el va redissenyar. Fins i tot es va publicar el 2015 que, quan l'Ajuntament va demanar suport al Departament de Cultura de la Generalitat, aquest va manifestar que desconeixia totalment el projecte i que, per tant, ni tan sols s'havia preguntat a la Generalitat l'opinió que li mereixia. En conseqüència, l'equipament inaugurat només obre al públic la meitat dels 2.000 m² de què disposa, amb cinc espais visitables i dos de tancats, a l'espera de trobar-los un nou ús. Can Trona, a més de l'ecomuseu pròpiament dit, compta amb un auditori d'una capacitat de cent trenta persones, una zona d'exposicions temporals, un espai dedicat als productes locals i un espai central on hi haurà l'oficina de turisme. Segons l'alcalde, "això no serà un museu, sinó un centre de cultura i natura". La construcció d'aquest centre haurà costat prop de 2.800.000 d'euros, el doble de les previsions inicials, que correran a càrrec de l'Ajuntament, un 46% finançats directament i la resta a través d'un crèdit ICO.

Sala Ecomuseu, exposició permanent de Can Trona. Fotografia: Can Trona. Centre de Cultura i Natura de la Vall d'en Bas.

- El 16 de juliol del 2016, va obrir les portes l'[Espai Far de Vilanova i la Geltrú](#), un centre d'interpretació i acollida turística que impulsa l'ajuntament de Vilanova i la Geltrú al far de Sant Cristòfol. El nou centre inclou, a més del mateix far i els seus jardins, **el Museu del Mar**, un museu privat que ja existia en forma d'associació i que ha cedit les seves col·leccions a l'Ajuntament, així com el bot salvavides *Víctor Rojas*, que es mostrarà al pati porxat; la col·lecció de l'antic **Museu de Curiositats Marineres Roig Toqués**, que també ha estat cedit per la família Roig, i un centre d'acollida turística que oferirà recursos hotelers i gastronòmics i informació sobre els punts d'interès de Vilanova i la Geltrú a tots els visitants que arriben a la ciutat.

El projecte es va donar a conèixer el juny del 2012, quan l'Ajuntament va aconseguir el 50% del finançament necessari via FEDER, 263.000 euros, a més d'una subvenció del PUOSC de la Generalitat i una de la Diputació el 2014 per valor de 97.000 euros. La inversió total del projecte puja als 764.000 euros. La primera fase de l'obra civil es va adjudicar el 2013 per 273.570 euros. Des de llavors, el calendari ha patit retards, ja que estava previst obrir, primer, el 2013 i, després, el 2015. Una de les raons d'aquesta tardança ha estat la indefinició del projecte museogràfic, que finalment va sortir a concurs. L'objectiu de l'equipament, que disposa de 510 m² compostos per una superfície reformada de 250 m² i una de nova construcció de 260 m² més, és mostrar la història de la Vilanova marinera, la platja, els indians, el port, la pesca, etcètera.

Façana de l'Espai Far. Fotografia: Espai Far (Regidoria de Cultura Ajuntament de Vilanova i la

- El 26 de novembre del 2016, es va inaugurar el [Museu del Bosc i la Pagesia de Vallgorguina](#), un nou equipament impulsat per l'Ajuntament i ubicat en una casa antiga remodelada coneguda amb el nom de Can Mainou, que va ser donada al consistori mitjançant un vitalici l'any 1993. El museu consta de tres espais: a la planta baixa, s'explica la història del poble i s'exposen eines de la pagesia; es pot sortir a un pati on s'exposa un carro amb els seus guarniments i unes pedres del Molí Nou, l'últim molí que hi va haver a Vallgorguina, i, a la primera planta, es fa un relat de la història, els estris i els oficis del bosc: les pinyes, el carbó, els tapers, etcètera. També hi ha un apartat sobre l'excursionisme al poble i un altre dels animals i ocells que viuen al bosc. A totes dues sales hi ha tres audiovisuals en què diverses persones expliquen fets i costums del bosc i la pagesia d'anys enrere. El nou centre ha estat possible gràcies a les subvencions FEDER i del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya en el marc del programa Viure al poble més del 2012, destinat a la regeneració urbana i a la promoció turística.
- El 2 d'abril del 2016, a **Figuerola del Camp**, es va inaugurar la rehabilitació del [Museu Històric Municipal](#), la restauració de la [Torre de la Mixarda](#) i la museïtzació del [Centre d'Interpretació de les Torres de Guaita](#) entre altres obres municipals que han comptat amb el suport financer de la Diputació de Tarragona (Pla d'Acció Municipal), de la Generalitat (Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya), de fons europeus (FEDER Viure al poble més. Eix 4) i de fons propis de l'Ajuntament. Els treballs realitzats formen part del conjunt d'actuacions "Figuerola del Camp Patrimoni Cultural i Natural 2014".
- A **Calafell**, l'edifici de l'antiga confraria de pescadors, l'emblemàtic Pòsit, ha esdevingut, des del mes de juny del 2016, un [centre d'interpretació del Mar i del Calafell Pescador](#), que explica una part del passat col·lectiu i de la història més recent del barri marítim i com vivia i s'estructurava la comunitat de pescadors dels segles XIX i XX. El centre aborda els oficis mariners, l'argot, les eines, la gastronomia i la memòria oral. L'ajuntament de Calafell va aprovar el projecte el desembre del 2014 amb un pressupost de 400.000 euros. La primera fase, dotada de 260.000 euros per rehabilitar l'edifici, es va executar el 2015.
- El 16 de juny del 2016, va obrir al públic [l'Espai Barroc](#), un **centre d'interpretació dedicat al patrimoni barroc del Solsonès** ubicat a la primera planta de la **Casa Gran del Santuari del Miracle**, a **Riner**. Es tracta d'una iniciativa del consell comarcal del Solsonès i del Patronat de Turisme del Solsonès que ha comptat amb un ajut de 290.000 euros de la Direcció General de Turisme de la Generalitat. El centre divulga els catorze punts més importants del barroc solsoní i, a més d'audiovisuals i d'una *app*, ofereix visites guiades pel territori. El projecte s'ha acompanyat d'actuacions en nou esglésies de la comarca per fer visitables els retaules barrocs. En total, el projecte ha tingut un cost de 421.000 euros, finançats en un 90% per Turisme de la Generalitat.
- El 21 de febrer del 2016, va tenir lloc la inauguració del [Centre d'Interpretació del Funicular de Gelida](#), impulsat per l'ajuntament de Gelida i Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC). El "Funi" es va posar en marxa el 1924 i va estar gestionat per l'Ajuntament fins a la dècada de 1980, quan se'n va traspassar la titularitat a FGC. Des del 2011, només funciona els caps de setmana. L'exposició permanent, un projecte desenvolupat per l'historiador local Enric Carafí Morera, fa un relat de la història del "Funi" mitjançant plafons, objectes, documents, maquetes i un audiovisual i ofereix als visitants l'oportunitat de viatjar en el funicular.
- El 10 d'abril del 2016, va tenir lloc la inauguració de la primera fase del [Centre d'interpretació del jaciment Ibèric de Font de la Canya](#), situat a **Avinyonet del Penedès**. Aquest espai museïtzat de 150 m² ocupa part de la planta baixa d'un equipament polivalent municipal batejat com Centre de dinamització turística local, ubicat a l'històric local d'esquerres d'Avinyó Nou, que ha estat rehabilitat en el marc del programa Viu el poble, cofinançat pels fons FEDER de la UE i per la Generalitat. La Diputació de Barcelona hi ha aportat també 207.000 euros. L'espai permanent, a més de vitrines amb peces del jaciment i plafons, presenta una reproducció a escala 1:1 d'una casa ibèrica. Més endavant, està previst continuar l'exposició amb nous àmbits. El projecte global, molt més ambiciós i impulsat per un equip de la Universitat de Barcelona, pretén construir un edifici polivalent dotat d'un centre interpretatiu i d'un laboratori arqueològic especialitzat en arqueobotànica al costat del jaciment. Uns mesos

enrere, el 7 de novembre del 2015, s'havia inaugurat la museïtzació del mateix jaciment, finançada per l'ajuntament d'Avinyonet i la Diputació de Barcelona.

- El 23 de juliol del 2016, va tenir lloc la inauguració del [Centre de Cultura i Turisme de la Llacuna](#), un espai municipal que acull diferents serveis com l'oficina de turisme i altres espais culturals i que presenta, a la planta superior, una **exposició permanent de la col·lecció arqueològica del municipi**, que fins llavors estava exposada a l'antic ajuntament. El projecte, elaborat per la Diputació i que es va lliurar a l'Ajuntament el 2013, ha estat executat amb el suport tècnic i econòmic de l'entitat provincial i ha comportat unificar i rehabilitar dues finques municipals del carrer Major per crear el nou equipament.
- El 18 de gener del 2016, es va estrenar l'**espai museístic del Molí dels Frares, a Sant Vicenç dels Horts**. L'atorgament, el 2013, d'un fons FEDER de 200.000 euros a l'Ajuntament va permetre culminar la museïtzació del Molí dels Frares, un molí excavat i restaurat anys enrere, però que tenia pendent la darrera fase d'obres i l'obertura al públic. El projecte museogràfic, realitzat el 2014, va comptar amb l'assessorament de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona. L'obra ha costat 400.000 euros sufragats per l'Ajuntament, el FEDER i l'Àrea Metropolitana de Barcelona. El centre permet, amb maquetes, audiovisuals i plafons, conèixer la història i el funcionament d'un molí fariner des del segle XVI fins al segle XIX.
- El 30 de juliol del 2016, es va inaugurar un **espai museogràfic a la presa de la Baells, a Cercs**, amb nous plafons a les galeries inferior i superior que fan un repàs a la història de l'obra i del seu entorn amb l'objectiu de complementar la visita a la presa i evocar l'antic poble de Sant Salvador de la Vedella. La instal·lació conté un nou punt d'acollida als visitants amb informació sobre els recursos recreatius, esportius i turístics de l'embassament. El projecte, impulsat per l'Agència de Desenvolupament del Berguedà, s'inscriu a la iniciativa Vies Blaves, promoguda per la Diputació de Barcelona.
- El 9 de setembre del 2016, es va obrir un **espai d'interpretació a la Central Hidroelèctrica de Talarn**, a **Tremp**, empès per l'Ajuntament i ENDESA i que gestionarà el municipi. Es tracta d'una sala ubicada a l'antic taller elèctric de la central que acull l'exposició permanent *El Pallars il·lumina Catalunya*. A l'exterior, s'ha habilitat un altre espai que permet veure, a través d'unes grans vidrieres, la sala de màquines, amb alternadors i turbines que encara estan en funcionament.
- Des del 5 de març del 2016, està oberta al públic una nova oficina d'informació d'un parc natural de la Diputació de Barcelona. Es tracta de la **Masia de can Magarola, a Tiana** rehabilitada com a centre d'acollida i de visitants del [Parc de la Serralada Litoral](#).

1.2. Museus registrats existents. Ampliacions o remodelacions

- El novembre del 2016, l'espai introductori de caire didàctic del [Museu de Mineralogia Joaquim Monfulleda d'Arenys de Mar](#) va obrir les portes. El centre ha reformat aquest espai per oferir una introducció al món de la mineralogia més atractiva per a tots els públics.
- A les [coves del Toll de Mojà](#), una antena visitable del [Museu de Mojà](#), es va instal·lar una nova passarel·la el gener del 2016 que permet la visita de persones amb mobilitat reduïda. Aquest nou accés substitueix l'anterior passarel·la, que va quedar malmesa pels aiguats del 2014.
- El maig del 2016, l'ajuntament de **Tàrraga** va finalitzar els treballs d'adequació i museïtzació del [pou del gel](#) de la ciutat, que data del segle XVII, per tal de fer-lo visitable. La principal intervenció va ser la instal·lació d'una escala metàl·lica fixada a l'interior del pou per facilitar-hi l'accés. També es van instal·lar focus de llum i plafons interpretatius, així com un petit espai de recepció a l'entrada. La inversió ha pujat a 20.100 euros, dels quals 16.880 corresponen a una subvenció del Departament de Cultura de la Generalitat. El pou ha estat excavat i museïtzat pel **Museu Comarcal de l'Urgell**, a Tàrraga.
- El [jaciment romà Mons Observans](#), que gestionen els ajuntaments de **Montornès del Vallès** i de **Montmeló** a

través del **Museu Municipal de Montmeló**, compta, des de desembre del 2016, amb una maqueta de bronze interpretativa del jaciment a l'aire lliure, instal·lada per l'Oficina del Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona en el marc del seu programa La mirada tàctil. D'altra banda, l'exposició permanent del museu, que tracta de les pintures murals romanes de primer estil pompeïà que es troben a l'assentament romà de Can Tacó-Turó d'en Roina (rebatejat amb el nom de Mons Observans), s'ha vist enriquida amb nous plafons de pintures i estucs restaurats els darrers anys.

1.3. Col·leccions i centres d'interpretació no registrats existents. Ampliacions o remodelacions

- El 2016, es va materialitzar una nova fase del centre que s'està bastint per etapes al **monestir de Sant Llorenç de Morunys**, el [Museu-Centre d'Interpretació de la Vall de Lord](#). Aquesta nova fase, d'un cost de 90.000 euros i que ha comptat amb ajuts FEDER, ha permès millorar i ampliar l'espai d'exposició dels fons i ha implicat el retorn de l'arxiu parroquial al monestir. L'exposició permanent es basa en quatre eixos explicatius: la pedra, la fusta, el guix i la llana, que són quatre elements tradicionals i representatius del paisatge, el patrimoni i la història de la Vall de Lord. L'ajuntament i el bisbat de Solsona, amb el suport de la Generalitat de Catalunya i el Ministeri de Foment, han impulsat els darrers anys un projecte de rehabilitació arquitectònica de determinats espais del monestir de Sant Llorenç de Morunys per destinar-los gradualment al museu. El centre, gestionat per l'Associació Cultural de Vall de Lord (fundada al 1946), ja existia al Monestir, però durant els darrers anys s'han impulsat la rehabilitació del convent i l'obertura de noves sales que complementen la visita a l'església i al claustre. El 2012, es va obrir una nova sala dedicada als guixos emmotllats i, el 2014, es va obrir la visita a l'antic celler del Monestir.
- [L'Espai Montseny](#), un centre d'interpretació i de promoció turística del Montseny, ubicat a **Viladrau** i obert al públic per l'Ajuntament el maig del 2013, disposa, des del 31 de gener del 2016, d'una nova exposició permanent anomenada **Viladrau, 100 anys de motor**, que mostra la forta vinculació del municipi amb totes les facetes i modalitats de l'esport del motor al llarg d'un segle.
- El [Castell de Montsoriu](#), situat a Arbúcies, va estrenar, el novembre del 2016, un **nou centre d'atenció al visitant i de serveis** d'una superfície de 60 m² per tal de facilitar la informació sobre el monument als visitants. Les obres, iniciades el 2015, han tingut un cost de 340.000 euros, finançats pel Departament de Cultura de la Generalitat, la Diputació de Girona i una aportació FEDER.
- Des de principis d'agost del 2016, és pot visitar un nou abric de les pintures rupestres d'**Ulldecona**, a la Serra de Godall. Dels nou abrics del conjunt rupestre que gestiona el [centre d'interpretació d'art rupestre "Els Abrics de l'Ermita"](#), ubicat a l'Ermida de la Pietat d'**Ulldecona**, tres ja són visitables. L'últim abric obert al públic és l'abric VIII, una cavitat amb trenta-vuit figures d'arquers i quadrúpedes datades de fa 8.000 anys. El centre té previst posar en marxa un nou sistema per visitar els abrics de forma virtual que permetrà veure les pintures en pantalla gran al mateix centre. El 2015, ja va crear una *app* per a mòbils i tauletes que permet observar les pintures primitives de les parets en alta definició.

1.4. Museïtzació de jaciments arqueològics i de monuments a l'aire lliure

- El 12 de març del 2016, es va inaugurar el [parc Arqueològic del Puig Ciutat, a Oristà](#), un jaciment ibèric que va ser destruït durant la guerra civil romana entre Pompeu i Cèsar els anys 49-50 aC. La museïtzació de la localització consisteix en la reexcavació i consolidació dels sectors excavats des del 2010 i en una interpretació austera, amb plafons i senyalització, d'espais amb pedres de colors. El projecte inaugurat inclou la tanca perimetral i l'arranjament dels accessos i de l'aparcament, així com codis QR i un museu virtual amb reconstruccions 3D penjades en una pàgina web. Tot el projecte ha estat impulsat per l'ajuntament d'Oristà i ha comptat amb una aportació de l'1% de l'Eix Transversal gestionat per Cedimsa i per un FEDER tramitat pel consorci del Lluçanès. Les actuacions al jaciment han costat 87.000 euros. El conveni entre el Departament de Cultura i Cedimsa es va signar el 30 de juliol del 2014.

- El 15 de febrer del 2016, va finalitzar la primera fase dels treballs d'adequació i de museïtzació del [jaciment ibèric de Sikarra, als Prats de Rei](#), que van consistir en el cobriment de les restes ibèriques de la plaça del santuari de la Verge del Portal, descobertes i excavades el 2013, i en la recuperació de l'esmentada plaça per a l'ús públic. La coberta permetrà observar les restes des de la plaça, amb el suport de plafons explicatius. L'obra, executada pel Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL) de la Diputació de Barcelona, ha costat 112.839 euros, finançats íntegrament per l'organisme provincial.
- El 14 de febrer del 2016, es va inaugurar el projecte de [museïtzació de la Vila de Piera](#), una ruta turística que repassa la història de **Piera** a través del seu patrimoni arquitectònic amb trenta-cinc plafons instal·lats als edificis més emblemàtics de la vila. El projecte ha comptat amb el suport de la Diputació de Barcelona.
- El 18 de desembre del 2016, es van inaugurar les obres d'urbanització i de [museïtzació de la Plaça de la Creu de Camps, a Fonollosa](#), a **Fonollosa**, una recreació de les restes arqueològiques excavades *in situ* corresponents a una necròpolis tardorromana, museïtzada amb plafons explicatius. A la mostra, s'hi va incloure una rèplica del llindar del segle IV localitzat al lloc, que pertanyia a la porta d'accés a un recinte funerari i que presenta sis petjades esculpides a la pedra que simbolitzen el pas de la vida a la mort.
- Durant l'any 2016, l'ajuntament de **Cardona** va integrar part de les restes del [jaciment romà del camp de futbol](#) al nou complex poliesportiu en construcció. Als vestidors, es cobriran les estructures amb un paviment desmuntable que permetrà fer-les visibles quan convingui, així com prosseguir amb les excavacions. Altres vestigis romandran visibles, tapats amb un vidre, a la sala polivalent.
- Després de la inauguració de l'[antic convent de Santa Anna](#) com a equipament cultural el 5 de juny del 2014 i un cop acabades les obres de restauració, que van durar cinc anys i van costar 4 milions d'euros procedents en bona mesura d'un 1% cultural del Ministeri de Foment, l'ajuntament d'**Alcover** vol continuar el projecte amb la posta en marxa d'una residència d'artistes amb un pressupost d'1,5 milions d'euros. Des del 2014, hi ha una programació escènica estable al nou auditori del convent, que ofereix un aforament de dues-centes setanta butaques.

Ciutat de Barcelona (museus públics)

2.1. Museu d'Història de Barcelona (MUHBA)

El 9 de juny del 2016, [Vil·la Joana](#) va tornar a obrir les seves portes, una de les seus del **Museu d'Història de Barcelona (MUHBA)** i la casa-museu on va morir el poeta Jacint Verdaguer, situada a Vallvidrera, dins del parc natural de Collserola. Es tracta d'un antic mas del segle XV que es va transformar en casa d'estiueig el segle XIX. En aquesta casa, va morir el poeta català el 10 de juny del 1902. Posteriorment, l'immoble va tenir un ús escolar, entre el 1921 i el 1973. El 1963, algunes estances van convertir-se en el primer museu que se li ha dedicat i, més endavant, es va convertir en un dels museus municipals, el **Museu Verdaguer de Vil·la Joana**, dedicat a la figura del poeta. D'uns anys ençà, la seva gestió està encomanada al MUHBA.

L'Ajuntament va decidir convertir el centre, molt poc conegut i visitat, en la Casa de la Literatura, un equipament que, més enllà de la figura de Verdaguer, esdevingués un pol de creació i difusió de la literatura, motiu pel qual es va plantejar la inclusió d'una residència temporal d'escriptors, i també un espai dedicat a la natura, per tal de potenciar el parc de Collserola. Amb aquesta intenció, l'Ajuntament va aprovar el projecte de rehabilitació el maig del 2014, amb un calendari de quinze mesos i un pressupost de 3,7 milions d'euros. Part del finançament provenia de la subvenció que la Diputació de Barcelona aporta al consistori cada tres anys. El projecte es va presentar públicament el 4 de març del 2015 amb la idea que el nou equipament obrís a finals del mateix any. Finalment, va obrir les portes el juny del 2016, després de més de dos anys tancat, de manera discreta, sense inauguració oficial. Tota l'operació ha tingut un cost final de 5 milions d'euros que ha assumit la Diputació, ja que l'obra civil va costar 4,65 milions d'euros en lloc dels 3,7 previstos i l'execució museogràfica, 297.000 euros més. L'edifici es trobava en

un estat de preriña.

El recorregut museogràfic, de dues plantes, es compon de cinc parts: la casa, les escoles, la literatura, Verdaguer i la Barcelona literària. El relat destaca la història de la casa i dedica una bona part, és clar, a Verdaguer. Però el centre ja no és una casa-museu, ja no és “només” un lloc de memòria del poeta, no és un museu biogràfic. Parteix de Verdaguer per explicar el context de la seva figura i obra i abordar la importància de les múltiples literatures i com aquestes literatures han amarat a la Barcelona del segle XX. El circuit comença plantejant, de forma genèrica, què és la literatura i passa a la seva dimensió més quotidiana. Toca temes com els clàssics i la tradició, la literatura oculta (l'escrita per dones) i la indústria editorial. La museografia és moderna i està més basada en instal·lacions conceptuais que en objectes històrics, tot i que també se'n mostren alguns, com el llit de mort de Verdaguer, la cuina de les escoles i l'oratori de la casa.

Vil·la Joana és avui una casa de la literatura, un espai que reivindica el valor de la paraula literària a través de la figura de Verdaguer i que permet presentar la realitat de Barcelona com a ciutat literària i el fenomen de l'experiència literària universal. Alhora, pretén ser també un centre d'investigació i de debats, col·loquis i seminaris universitaris, sense descuidar la programació d'activitats adreçades al públic i enfocades també a les escoles. És per això que forma part de la Xarxa de Ciutats Literàries i de la Xarxa de Museus Literaris. Amb tot, del projecte final, han caigut els projectes de l'espai dedicat al Parc (l'oficina del parc es troba a l'edifici del costat) i la pretensió de crear una residència temporal d'escriptors, en aquest cas per manca d'espai.

Façana de l'antic Mas Ferrer seu del MUHBA Vil·la Joana. Fotografia: Museu d'Història de Barcelona.

2.2. Altres museus

L'11 de novembre del 2016, es va inaugurar el [Museu dels Bombers](#) de **Barcelona** amb el nom d'**Espai Bombers Parc de la Prevenció**. És un projecte de l'ajuntament de Barcelona i el resultat d'una llarga reivindicació del col·lectiu de bombers que es va plantejar per primer cop quan es va enderrocar l'estació del carrer Provença. El nou centre s'ubica a l'antic parc de bombers del carrer Lleida, que va deixar de ser-ho l'any 2000. L'edifici estava sense ús des del 2011, ja que fins llavors, durant onze anys, va albergar oficines de la Policia Nacional. L'edifici ha estat rehabilitat per l'Ajuntament (BIMSA) amb una inversió d'1,8 milions d'euros. La licitació del projecte va tenir lloc la tardor del 2014.

El nou centre, a més d'exposar la col·lecció acumulada per la institució, pretén esdevenir un centre de divulgació,

formació i prevenció d'emergències destinat al públic escolar i general. El museu narra i exposa la història dels bombers de Barcelona amb una àmplia mostra del patrimoni del cos, format per més de mil peces de tota mena entre les quals el que crida més l'atenció són els vehicles, d'un període cronològic molt ampli. La col·lecció també conté una gran varietat d'extintors, escales, eines, manuals, etcètera. A més, té elements interactius que permeten al visitant experimentar, per exemple, les sensacions que es poden tenir durant un incendi o altres emergències. L'edifici, l'històric parc de bombers del Poble-sec, té valor patrimonial, perquè es va construir per a l'Exposició Universal de l'any 1929 i és el parc més antic de tot l'estat espanyol i l'únic històric que es conserva a Barcelona. El nou centre disposa de 1.433 m² i la seva rehabilitació integral ha permès guanyar lloc i aconseguir més transparència entre els diferents espais expositius gràcies a l'ús del vidre i de noves obertures als murs interiors. A més, per primer cop des que es va construir, les cobertes de l'edifici són accessibles per a ús públic.

2.3. Consorcis dels quals l'ajuntament de Barcelona forma part

- El 23 de gener del 2016, va tenir lloc la inauguració del nou vestíbul d'accés al [Museu Marítim de Barcelona \(MMB\)](#), que pertany a un consorci liderat per la Diputació de Barcelona del qual també formen part l'ajuntament i el port de Barcelona. El MMB segueix sense l'exposició permanent que tenia previst abordar un cop inaugurat l'edifici el 2013, després de més de vint anys d'obres. El 2015, va presentar una exposició semipermanent i provisional anomenada *7 vaixells, 7 històries*, que és un petit tast del seu fons. La major part de l'edifici roman buit. Ni la Diputació ni l'Ajuntament van habilitar la partida necessària per abordar el projecte museogràfic, però sí un seguit d'inversions que el museu ha decidit orientar novament cap a l'edifici per acabar serrells del pla d'obres anterior, com ara la biblioteca, l'arxiu, l'aula-taller o els dipòsits, i, concretament, per modificar els accessos del museu per prioritzar l'entrada des de la façana marítima i així poder captar nous visitants. D'aquesta manera, amb una inversió de la Diputació d'1,25 milions d'euros, es van estrenar, el gener del 2016, la nova façana de mar rehabilitada, els nous accessos, el nou vestíbul de 820 m², la nova botiga, les noves taquilles, la balena mecànica penjada, nous espais per a exposicions temporals, inclòs l'anomenat Espai Mirador, i un balcó interior d'accés gratuït on es faran exposicions i xerrades. Tota l'àrea remodelada, un gran espai molt ben il·luminat gràcies a unes enormes vidrieries, havia estat l'antiga sala d'exposicions temporals del museu. D'altra banda, amb el trasllat de la botiga, la cafeteria-restaurant ha doblat el seu espai. L'entrada del museu que s'utilitzava fins ara, la que s'obre a l'avinguda de les Drassanes, segueix funcionant igualment.

- El 16 de juny del 2016, es va obrir al públic la nova presentació de la col·lecció permanent del [Museu d'Art Contemporani de Barcelona \(MACBA\)](#), que porta per títol *Col·lecció MACBA 31*. Consta de vuitanta-cinc obres pertanyents a cinquanta artistes diferents (un petitíssim tast del fons total del centre, que posseeix cinc mil cinc-centes obres) desplegades en tres capítols: experiència, temps i conflicte. La mostra il·lustra l'art des dels anys seixanta del segle XX fins a l'actualitat. Un terç de les peces s'exposen per primera vegada, ja que algunes són noves adquisicions. L'exposició combina les obres amb tècniques de presentació i una gran quantitat de vídeos i pel·lícules.

2.4. Edificis modernistes visitables

Des del febrer del 2016, es poden visitar la planta noble i el terrat del [Palau del Baró de Quadras](#), l'edifici modernista construït per l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch entre el 1904 i el 1906 ubicat a l'avinguda Diagonal 373. L'any 1980, es va restaurar per instal·lar-hi el Museu de la Música, que hi romandria fins a l'any 2001, quan s'hi va traslladar l'Auditori. Posteriorment, es va convertir en la seu de la Casa Àsia entre el 2003 i el 2013, que ara està ubicada en un pavelló modernista de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. Actualment, el Palau és la seu de l'Institut Ramon Llull. La darrera restauració es va realitzar durant el l'últim semestre del 2015 i ara Cases Singulares en gestiona les visites a l'immoble.

Generalitat de Catalunya

El 2016, els museus i monuments de l'**Agència Catalana del Patrimoni Cultural** han seguit millorant les instal·lacions, principalment gràcies al suport de La Caixa en el marc del programa Patrimoni en Acció.

- El 10 de juny del 2016, es va obrir al públic la **nova museïtzació de l'Estoa de la Neàpolis d'Empúries** al [Museu d'Arqueologia de Catalunya -Empúries](#) a l'Escala. Es tracta d'un projecte conjunt impulsat pel Departament de Cultura de la Generalitat i l'Obra Social "la Caixa" a través del programa Patrimoni en Acció, amb una inversió de 467.764 euros a càrrec de La Caixa que ha permès restaurar i museïtzar el conjunt, un gran edifici públic de caràcter comercial que tancava l'àgora de la ciutat grega pel nord. D'altra banda, des del març del 2016, el nou centre de visitants, inaugurat el 2015, ofereix un gran **audiovisual** per contextualitzar la visita. El finançament de l'audiovisual també està inclòs en el programa d'inversions que ha assumit íntegrament l'Obra Social "la Caixa" en el marc del programa Patrimoni en Acció.
- L'octubre del 2016, va reobrir les portes el [poblat ibèric del Molí de l'Espígol](#), a **Tornabous**, un cop efectuades diverses actuacions de conservació per part de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural de la Generalitat. Les visites, però, són només concertades. El 2017, va transcendir que l'Ajuntament vol fer-se càrrec de la gestió del poblat, ja que considera que l'Agència no en fa promoció ni en promou les excavacions i, a més, que l'horari de visita és insuficient i que l'Agència manté abandonat tant el jaciment com el centre d'interpretació.
- El [Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya \(mNACTEC\)](#), situat a **Terrassa**, compta amb dos nous espais expositius permanents. El 17 de març del 2016 es va inaugurar l'**Espai d'Arts**, un espai que programarà exposicions que vinculin la tecnologia, l'art i la ciència. El setembre, es va obrir al públic el **nou espai Tresors del mNACTEC**, una petita sala reconvertida a partir d'un magatzem que permetrà exposar fons del museu que habitualment s'estan amagats a les reserves. La primera mostra s'ha dedicat a les màquines d'escriure. A part d'això, el mes d'octubre, es va completar el projecte **Murs del mNACTEC**, iniciat el 2015, amb un total de divuit grans fotografies instal·lades en els murs exteriors del recinte que mostren els antics espais industrials, la maquinària i els treballadors de l'antiga fàbrica de Vapor Aymerich, Amat i Jover, l'actual seu del museu.
- El juliol del 2016, el [Museu del Cement Asland de Castellar de n'Hug](#), una de les seus del **Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC)**, va integrar al seu conjunt museístic un molí de clínquer, una peça fonamental per comprendre el procés d'elaboració del ciment que l'empresa Beton Catalán, S.A. va donar al museu i que s'exhibeix a l'entrada del recinte. L'operació de càrrega, transport i instal·lació de la peça va ser de gran complexitat.
- D'altra banda, el 2016, l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, després de dos anys de projectes i encàrrecs d'obra, va obrir al públic l'**Espai Patrimoni**, situat als baixos del [Palau Moja](#) de **Barcelona**. Es tracta d'un centre de divulgació del patrimoni català adreçat al turisme que compta amb reproduccions de peces de museus exposades en vitrines, pantalles temàtiques, botiga de productes del país i cafeteria. L'espai ofereix un servei de reserves i venda d'entrades a museus i equipaments patrimonials i ofereix altres paquets turístics. El mateix any 2016, es va posar en marxa el gran magatzem de materials arqueològics del MAC i de peces industrials del mNACTEC a **Cervera**, una nau industrial que l'Agència ha llogat a l'Incasòl per deu anys i que ha estat objecte d'obres d'adequació a càrrec de l'Agència.

Centres privats

4.1. Barcelona. Museus i fundacions

El 8 d'abril del 2016, es va inaugurar la **remodelació de l'exposició permanent de la Fundació Miró** en motiu del seu quarantè aniversari des que va obrir les portes el 10 de juny del 1975. Des del 2015, s'han succeït diversos actes commemoratius, a més de diverses exposicions temporals que culminen amb una nova presentació permanent que recupera peces clau del fons de la Fundació i que n'incorpora de noves cedides en dipòsit per la família de l'artista. La nova col·lecció s'articula en vuit àmbits que exhibeixen cent cinquanta obres amb un recorregut lineal inexistent fins ara i que exploren l'obra, el pensament i el llenguatge del pintor Joan Miró. L'exposició permanent s'ha ampliat al pis de sota de la seu de la Fundació i ara ocupa un total de 1.558 m² a costa de l'espai d'exposicions temporals; se seguiran programant temporals al pis superior i a l'Espai 13. El nou recorregut recupera les idees inicials del projecte de Sert, l'arquitecte de l'edifici, cosa que permetrà aprofundir el diàleg del seu espai amb l'obra de Miró. Algunes altres novetats són que hi ha una nova sala dedicada a l'obra de l'artista en paper i que la col·lecció Katsuta, fins ara exposada en una sala independent, s'integra dins del recorregut.

Nova entrada a la col·lecció (Fundació Joan Miró, Barcelona, 2016). Fotografia: CC0.

Mural conceptual (Fundació Joan Miró, Barcelona, 2016). Fotografia: CC0.

- El 17 de juny del 2016, es va inaugurar el [parc temàtic Esportiu Open Camp](#), que proporciona un nou ús de caire lúdic i interactiu relacionat amb el món de l'esport a l'Anella Olímpica de Montjuïc. L'empresa promotora va obtenir una concessió de B:SM, l'empresa municipal que gestiona el recinte, per a la seva explotació amb l'objectiu d'oferir activitats lúdiques i interactives relacionades amb l'activitat esportiva als visitants.

- El desembre del 2016, el [Museu d'Idees i Invents de Barcelona \(MIBA\)](#), que tenia la seu al carrer Ciutat, en ple barri gòtic, va tancar. S'havia inaugurat el març del 2010 i la seva instal·lació va costar més de 200.000 euros. Disposava de tres espais on s'exposaven invents contemporanis i objectes impossibles i humorístics per fer reflexionar el públic. El propietari va anunciar la reinvençió del museu com una proposta itinerant que s'instal·larà en centres educatius i culturals de tot el món a demanda.

- El gener del 2016, la [Fundació Vila Casas](#) va presentar el **Museu Virtual d'Art Contemporani Català (MUCCAC)**, un portal web on es poden visitar les exposicions de la Fundació en línia. La Fundació Vila Casas disposa de tres seus museístiques a Catalunya, una d'elles a Barcelona, Can Framis, a més de l'Espai Volart, situat també a la ciutat comtal.

- El març del 2016, el [Museu Egipci](#), propietat de la **Fundació Clos**, va redissenyar la seva permanent amb dues noves sales independents per redoblar la proposta expositiva, cosa que li permet renovar el programa d'exposicions cada sis mesos. La nova etapa es va materialitzar amb una nova exposició sobre Osiris, déu d'Egipte.

- L'agost del 2016, va obrir al públic la [Casa Terradas](#), més coneguda com la **Casa de les Punxes**, l'edifici de Puig i Cadafalch ubicat a l'avinguda Diagonal de **Barcelona** i construït entre el 1903 i el 1906 a l'illa triangular delimitada pels carrers Rosselló, Bruc i la mateixa avinguda. La inauguració oficial va tenir lloc el 28 d'octubre del 2016. Es tracta d'un edifici de tres habitatges, de maó vist i d'estil modernista, medievalista i neogòtic, que recorda un castell medieval per les sis torrasses punxegudes que culminen l'estructura. Puig i Cadafalch va construir l'edifici amb tres habitatges per a les tres filles de l'industrial Terradas.

Després d'una profunda rehabilitació de l'immoble, se'n poden visitar diversos espais: el vestíbul, amb el seu bosc de columnes de ferro fos, totalment diàfan, que ha estat ocupat durant anys per botigues separades per envans i falsos sostres; la planta noble, de 500 m², que es mostra austera, sense elements decoratius ni mosaics, pintures ni artesonats; quatre de les torrasses, on s'explica la història de la casa, i el terrat, que ofereix unes vistes excel·lents. La planta baixa disposa de botiga i bar.

El fil argumental de la museïtzació és la llegenda de Sant Jordi i el drac, recreada mitjançant un *mapping* en 3D i una exposició a la planta noble, inspirada en el gran mosaic de Sant Jordi del carrer Rosselló. S'ha procurat que el circuit de visita no molesti els actuals llogaters i veïns de l'edifici. L'anterior propietària, la immobiliària Colonial, que ja havia abordat una primera fase de restauració, va posar la casa a la venda l'estiu del 2010 i Angel Vidal, de Texna, S. L., que dos anys enrere ja n'havia rehabilitat una de les façanes, la va comprar per 24 milions d'euros. El cost de la inversió que ha fet Texna per a la rehabilitació i museïtzació de l'edifici ha estat de 3 milions d'euros.

- L'abril del 2016, va obrir al públic la [Casa de la Seda](#), la coneguda casa esgrafiada del segle XVIII a la Via Laietana que havia estat l'antiga seu dels velers i teixidors de la ciutat. Les visites guiades a la propietat inclouen la sala gremial, la biblioteca, el despatx presidencial i la sala de reunions. Les sales estan decorades amb fusta i folrades de seda i exhibeixen exemples notables d'art religiós.

- L'estiu del 2016, es va tancar la [Casa Lleó Morera](#), l'edifici modernista obra de Domènech i Montaner ubicat al passeig de Gràcia de Barcelona, a la cantonada amb Consell de Cent. L'immoble, propietat de la constructora Núñez i Navarro des del 2006, quan el va adquirir per 26 milions d'euros, es va obrir al públic el 20 de gener del 2014 després d'un seguit de treballs de restauració i de la cancel·lació dels lloguers dels principals espais de l'edifici per poder-ne alliberar la planta noble. El tancament es deu a la inadequació dels seus accessos, ja que la propietat gaudia d'una autorització d'obertura provisional de sis mesos que s'havia perllongat fins als dos anys mentre no es resolguessin els problemes d'accessibilitat de l'escalinata d'entrada, de vuit graons. Totes les solucions que es van intentar pactar amb el consistori van ser estèrils: la propietat proposava la instal·lació d'un elevador sobre les

escales, però l'Ajuntament considerava que això afectaria els materials i la decoració originals i suggeria, en canvi, utilitzar un ascensor o una passarel·la posterior, que la propietat, al seu torn, considerava com a opcions impossibles i massa oneroses. Així, el gener del 2017, Núñez i Navarro va anunciar que renunciava a tornar a obrir la casa al públic i que la posava al mercat de lloguer amb l'objectiu que una empresa hi instal·lés la seu.

4.3. Catalunya. Centres eclesiàstics

- L'1 de desembre del 2016, es va inaugurar un [nou espai museístic i arqueològic a la Catedral de Tarragona](#). Ja es poden visitar, museïtzades, les restes d'una exedra romana de l'entorn de l'antic temple romà que es van descobrir l'any anterior en unes excavacions realitzades al claustre de la catedral. El nou recinte formarà part de la visita a la Catedral i amplia l'oferta museogràfica del **Museu Diocesà de Tarragona**. La museïtzació de les restes, en la seva primera fase, ha estat realitzada per l'arquebisbat, el Museu Bíblic i l'ICAC (Institut Català d'Arqueologia Clàssica), amb la col·laboració de la Generalitat, la Diputació i la Fundació Privada Mútua Catalana. La segona fase de la museïtzació permetrà incorporar peces que actualment es troben a la sala de l'antic refector.

4.4. Catalunya. Centres al territori

- El 2016, va obrir al públic el [Museu de Cal Pauet de les Borges Blanques](#), una col·lecció d'objectes quotidians recopilats per Josep Maria Anglès en un antic molí d'oli condicionat per ell mateix. Reuneix més de mil cent objectes originals que pretenen evocar els records d'una infància viscuda els anys cinquanta i seixanta del segle passat.
- El passat 18 de setembre del 2016, es va inaugurar al carrer Concepció 14 de **Sabadell** [l'Aula de l'Aigua](#), un centre d'interpretació de l'entorn de l'aigua impulsat per la Fundació CASSA. El nou equipament, de 110 m² i quatre espais expositius, és el resultat de la modernització de l'antic Museu de l'Aigua CASSA, de la companyia d'aigües de Sabadell, una exposició permanent instal·lada al vestíbul de l'edifici de la companyia des del 1999 i posteriorment desmuntada.

Memòria democràtica

5.1. Barcelona

Barcelona, la capital del país, encara no compta amb espais permanents memorialistes com els que tenen altres ciutats, fet que critiquen importants sectors de les entitats especialitzades i de la ciutadania en general. Habitualment, el [Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya](#) no participa en les iniciatives sobre aquesta matèria que impulsa l'ajuntament de Barcelona. Recordem que el MD té la seu a Barcelona, al carrer Peu de la Creu 2. La nova seu va obrir les portes al públic el 25 d'abril del 2015.

El 2016, l'ajuntament de Barcelona va fer una maniobra curiosa i va convertir el Born Centre Cultural, un jaciment arqueològic dels segles XIV al XVIII museïtzat sota un mercat del segle XIX, en el [Born CCM \(Centre Cultural i de Memòria\)](#). La jugada consistia, qui sap si també per rebaixar la càrrega simbòlica del Born com a memorial del 1714, en convertir el Born en seu de totes les memòries, sobretot de les dels moviments populars. Així, el Born, gestionat pel Comissionat de Programes de Memòria de l'Ajuntament, ha passat a ser, des d'aquest moment i en teoria, el centre físic i l'aparador de les actuacions municipals en matèria de memòria, encara que no en sigui l'únic.

5.2. Catalunya. La Xarxa d'Espais de Memòria del Memorial Democràtic

[La xarxa territorial dels espais del Memorial Democràtic \(MD\)](#) segueix aturada. El Memorial Democràtic és la institució de la Generalitat creada per llei el 2007 i que el 2010 va impulsar una xarxa d'una vuitantena de centres o espais museïtzats sobre la II República, la Guerra Civil i la lluita antifranquista. La crisi que pateix el MD des del 2011, no obstant, ha continuat, i la xarxa no ha funcionat. En paral·lel, els ajuntaments han seguit fent actuacions aïllades.

- El febrer del 2016, l'ajuntament de **Berga** va efectuar treballs de neteja i d'adequació per obrir la visita pública del **refugi antiaeri** que es va descobrir el 2003 sota les escales del teatre municipal.
- El maig del 2016, el **Parc dels Búnquers de Montellà i Martinet** va reobrir al públic parcialment després d'un seguit d'obres de reparació efectuades per l'Ajuntament. El centre estava tancat des del setembre del 2015 a causa d'unes esllavissades. Els treballs han permès reforçar la fortificació del Cabiscol, però la recuperació del búnquer de la Roca de la Mel no s'ha pogut abordar i ha quedat a l'espera d'una nova fase d'obres i del seu corresponent finançament.

Copyright